

Коберник Галина Іванівна

к.п.н., професор Уманського державного педагогічного університету, Україна

ЕФЕКТИВНА УМОВА ЗДІЙСНЕННЯ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Сучасний вищий педагогічний навчальний заклад має підготувати вчителя, який би виключив примус з навчання, що своїми діями сприяв би включенню внутрішніх активізаторів діяльності учнів. Педагог повинен шукати ті специфічні для кожного не схожі, неповторні умови, які б вплинули на формування визначальної риси характеру, на розвиток якостей особистості, життєвої його активності. Тобто, вчитель має передбачити вибір такої стратегії щоб індивідуалізувати процес навчання, що сприяло б розвитку особистості. «Завдання полягає в необхідності змінити умови навчання так, щоб більшість учнів вчилися на рівні пізнавальних інтересів, які зростають, і лише по відношенню до меншої частини з них, і то як виняток, були б використані засоби спонукання» [1, 224].

Однією з умов розв'язання цього завдання, як свідчить аналіз психолого-педагогічної літератури, є вміння вчителя адаптувати навчальні завдання до індивідуальних особливостей та рівнів ключових і предметних компетенцій (від. лат. *competencia* – коло питань, з якими людина добре обізнана, володіє знаннями і досвідом) учнів. З одного боку це запобігає труднощам, які можуть виникнути на уроці і спричинять відставання дітей із низьким рівнем навчальних компетенцій, з іншого – це не стримує темпу зростання учнів з високим їх рівнем.

У процесі навчання в ВНЗ майбутні вчителі мають усвідомити, що основним принципом індивідуалізації навчання є надання допомоги або ускладнення завдання кожній дитині без зниження складності його змісту. Дозуючи допомогу, вчитель полегшує процес виконання завдання, не

знижуючи програмових вимог, на рівні навчальних компетенцій учня, але не нижче середнього рівня.

Обов'язково треба готувати до сприймання нового матеріалу. Адже, у непідготовленої до сприймання нового матеріалу дитини, уже на першому етапі знайомства з ним, породжуються “білі плями” в її знаннях.

З цією метою вчитель має розробити систему діагностичних завдань, яка дасть змогу з'ясувати рівень тих знань і вмінь учнів, на яких будуть базуватися нові. За результатами діагностичної роботи виділяються тимчасові однорідні навчальні групи, а потім, використовуючи адаптовані завдання, педагогу слід організувати роботу цих груп на ліквідацію прогалин у знаннях. Наприклад, якщо діагностична робота складалася з двох завдань, то в класі виділиться 4 групи дітей: I – ті, хто справився з роботою повністю; II – ті, хто не виконав першого завдання; III – ті, хто не виконав другого завдання; IV – ті, хто жодного завдання не виконав.

I група на наступному етапі одержує ускладнене завдання, ніж було в діагностичній роботі, що наближує учня до засвоєння нового матеріалу (або творче); II і III групи одержують систему (3-4 завдання) вправ аналогічних тим, яких вони не змогли виконати, але з підказкою до їх виконання у письмовій формі (зразок; інструкція; правило; вказівка, на якій сторінці знайти правило, яким необхідно скористатися; схеми і т. п.) IV – працює з учителем по ліквідації відповідних прогалин у своїх знаннях (або одержує завдання які отримали учні II і III груп), тобто готується до сприймання нового матеріалу.

Якщо учні першої групи швидше справилися з завданням, то їм треба дати ще завдання творчого характеру або на поглиблення знань, або ж вони допомагають учням II і III груп.

Список використаних джерел

1. Ксензова Г. Ю. Перспективні шкільні технології / Г. Ю. Ксензова. Навчально-методичний посібник. – М: Педагогическое общество России, 2004. – 224с.